

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗА ОСВІТНО- ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ»

Метою моніторингу було вивчення рівня задоволеності здобувачами вищої освіти якістю освітнього процесу ТДАТУ з метою вдосконалення якості вищої освіти. Анкетування проведено в 1 семестрі 2019-2020 навч. року.

Учасники анкетування – здобувачі вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою (ОПП) «Фінанси, банківська справа та страхування».

Всього опитано на сайті університету за анкетною для здобувачів вищої освіти щодо якості освітньої програми **29 респондентів** (здобувачів ступенів вищої освіти «Бакалавр» та «Магістр»), контингент яких представлено на рисунку 1. Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).

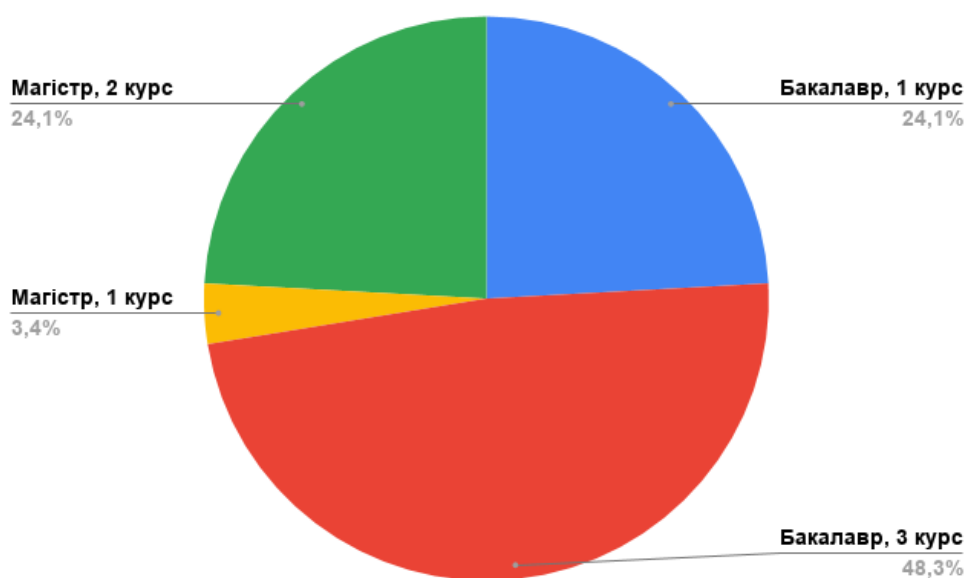

Рис. 1. Контингент респондентів (у відсотках)

Оцінку здійснювали за 5-бальною шкалою:

- 1 бал – якість відсутня;
- 2 бали – якість проявляється зрідка;
- 3 бали – якість проявляється на достатньому рівні;
- 4 бали – проявляється часто;

5 балів – якість проявляється практично завжди.

Результати оцінювання здобувачами вищої освіти представлено у таблиці 1.

Таблиця 1- Оцінювання якості ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» здобувачами вищої освіти (у відсотках)

№ з/п	Критерій оцінювання	Бали				
		5	4	3	2	1
1	Задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою	37,9	41,4	20,7	0	0
2	Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	37,9	34,5	27,6	0	0
3	Відповідність отриманих результатів вивчення дисциплін заявленим в них цілям	34,5	44,8	20,7	0	0
4	Актуальність освітньої програми у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі	48,3	31,0	20,7	0	0
5	Співвідношення теоретичної і практичної частини	41,4	37,9	20,7	0	0
6	Прозорість та чесність оцінювання знань	55,2	31,0	13,8	0	0
7	Використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)	51,7	27,6	20,7	0	0
8	Спрямованість дисциплін на майбутню професію	55,2	24,1	13,8	3,4	3,4
9	Обґрунтованість навантаження на здобувача вищої освіти (кількість дисциплін на семестр, кількість годин аудиторної і самостійної роботи на тиждень)	37,9	37,9	24,1	0	0
10	Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)	37,9	34,5	27,6	0	0
11	Залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах	62,1	24,1	13,8	0	0
12	Доступність графіків освітнього процесу та розкладів	48,3	34,5	17,2	0	0
13	Доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію	62,1	17,2	20,7	0	0
14	Якість методичних матеріалів дисциплін на НІП ТДАТУ	62,1	17,2	20,7	0	0
15	Допоміжний персонал деканату, кафедр та бібліотеки кваліфіковано та доброзичливо сприяє моєму навчанню	72,4	17,2	10,3	0	0

Відповідно до результатів анкетування, оцінка організації освітнього процесу за ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» за всіма критеріями є досить високою.

Найвищі оцінки (максимальна сума відсотків за балами «5» і «4») здобувачі вищої освіти поставили за критеріями: «актуальність освітньої програми у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі», «прозорість та чесність оцінювання знань», «залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах» та «допоміжний персонал деканату, кафедр та бібліотеки кваліфіковано та доброзичливо сприяє моєму навчанню».

Найнижче (максимальна сума відсотків за балами «1» і «2») здобувачі вищої освіти оцінили тільки: «спрямованість дисциплін на майбутню професію» (3,4% на 1 бал та 3,4 на 2 бали).

Загальну оцінку якості освітнього процесу за ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» здобувачами вищої освіти різних курсів представлено у таблиці 2. Найвищі бали поставили здобувачі (окрім СВО «Магістр», 1 курс тільки 1 респондент, тому не береться для оцінювання) СВО «Бакалавр» 1 курсу (46,7% опитаних оцінили на 5 балів та 47,6% на 4 бали). 1,0 % опитаних здобувачів СВО «Магістр» 2 курсу оцінили якість освітніх послуг на незадовільному рівні.

Таблиця 2 – Оцінювання якості ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» здобувачами вищої освіти різних курсів (у відсотках)

№ з/п	Курс, на якому навчається здобувач вищої освіти	Бали				
		5	4	3	2	1
1	Бакалавр, 1 курс	46,7	47,6	5,7	0	0
2	Бакалавр, 3 курс	42,4	31,4	25,7	0,5	0
3	Магістр, 1 курс	100,0	0	0	0	0
4	Магістр, 2 курс	60,0	15,2	23,8	0	1,0

Інших пропозицій щодо покращання якості освіти та освітнього процесу в ТДАТУ, які б запропонували здобувачі вищої освіти при опитуванні, не надійшло.

Якість викладання дисциплін здобувачами вищої освіти спеціальності

«Фінанси, банківська справа та страхування» було запропоновано оцінити за **25 критеріями**.

Аналіз **156 анкет** (таблиця 3) показав, що вони в цілому задоволені рівнем викладання дисциплін з середнім відсотком відвідуваності **89,8%**.

Таблиця 3 – Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти (у відсотках)

Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
I. Методичний рівень занять (середнє значення)	73,4	13,1	7,9	2,6	2,9
Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	79,5	8,3	7,1	2,6	2,6
Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти	75,0	13,5	7,7	0,6	3,2
Може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни	74,4	12,8	7,7	2,6	2,6
Слідкує за реакцією аудиторії	68,6	19,2	7,7	1,3	3,2
Ставить питання і мотивує до дискусії	72,4	13,5	9,6	2,6	1,9
Володіє високою культурою мовлення	78,8	9,0	8,3	0,6	3,2
Дотримується оптимального темпу викладення матеріалу	73,7	12,2	9,0	2,6	2,6
Проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи	76,9	9,6	7,7	3,2	2,6
Використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)	69,9	17,3	6,4	4,5	1,9
Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на НІП	71,2	16,0	7,1	3,2	2,6
Спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни	65,4	14,1	9,6	5,1	5,8
Використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)	75,0	12,2	7,1	2,6	3,2
II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)	74,2	12,9	7,8	2,2	2,8
Проявляє професійну ерудицію	81,4	7,1	7,7	1,3	2,6
Знайомить з останніми досягненнями науки	68,6	16,7	8,3	3,2	3,2
Наводить науково-обґрунтовані аргументи	75,6	10,9	8,3	1,9	3,2
Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	72,4	14,1	9,0	1,9	2,6
Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	73,1	16,0	5,8	2,6	2,6
III. Ставлення до здобувачів вищої освіти (середнє значення)	78,1	9,1	7,9	2,2	2,6
Доброчесність і тактовність, толерантність	79,5	7,7	7,7	2,6	2,6
Пунктуальність, організованість	76,3	10,9	7,7	1,9	3,2
Вимогливість, наполегливість	77,6	10,3	7,7	1,9	2,6
Зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти	73,7	13,5	7,7	1,9	3,2
Зрозумілі й оприлюднені критерії виставлення оцінок	75,0	10,9	9,0	2,6	2,6
Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	76,3	10,9	7,1	3,2	2,6
Охайність, зовнішній вигляд	82,1	5,8	8,3	1,3	2,6
Доброчесність	84,6	3,2	7,7	2,6	1,9
Середній показник відвідуваності занять	89,8				

Найвищими балами в I розділі «**Методичний рівень знань**» оцінено «викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій», «дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі

моменти», «може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни» та «володіє високою культурою мовлення»; в II розділі «**Теоретичний рівень занять**» - «проявляє професійну ерудицію» та «організованість самостійної роботи»; в III розділі «**Ставлення до здобувачів вищої освіти**» - «доброзичливість і тактовність, толерантність», «охайність, зовнішній вигляд» та «доброчесність».

Найнижчі бали в **I розділі** отримано за «проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи», «використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)», «спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни» та «використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)»; в **II розділі** – «знайомить з останніми досягненнями науки», «наводить науково-обґрунтовані аргументи»; в **III розділі** – «пунктуальність, організованість», «зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти» та «прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання» (3,2 % оцінили на 2 бали і 2,6 % на 1 бал).

Висновки

Під час оцінки якості ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» здобувачами вищої освіти було враховано результати 15-ти критеріїв, більшість з яких оцінені переважно на рівні «5» та «4», що підтверджує високу якість освітньої програми.

Найвищий відсоток позитивних оцінок здобувачів отримали такі критерії як: «прозорість та чесність оцінювання знань»; «залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах»; «доступність графіків освітнього процесу та розкладів» та «допоміжний персонал деканату, кафедр та бібліотеки кваліфіковано та доброзичливо сприяє моєму навчанню». Поряд з цим, мають місце й певні недоліки, на які звернули увагу здобувачі та, відповідно, оцінили на рівні «2» та «1» бали. Це критерій «спрямованість дисциплін на майбутню професію».

Якщо проаналізувати результати оцінки ОПП у розрізі окремих курсів, то можна зробити висновок, що найбільше задоволені якістю освітньо-професійної програми бакалаври 1 курсу – 94,3% складають оцінки «5» та «4». Серед магістрів 2 курсу 1% опитуваних оцінив освітні послуги як «незадовільні». Поряд з цим, пропозицій щодо усунення недоліків та покращення якості освітньої програми

«Фінанси, банківська справа та страхування» не надійшло.

Оцінка якості викладання дисциплін була проведена за трьома групами критеріїв: «Методичний рівень занять», «Теоретичний рівень занять» та «Ставлення до здобувачів вищої освіти». За результатами проведених розрахунків можна зробити висновок, що найбільше здобувачі задоволені рівнем викладання матеріалу (79,5% оцінки «5»); високою культурою мовлення викладачів (78,8% оцінки «5»); творчим підходом до організації навчального процесу (76,9% оцінки «5»). Але, поряд з цим, бажано звернути увагу на такий критерій як «спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни», який отримав найбільший відсоток негативних оцінок («2» - 5,1% та «1» - 5,8%).

Що стосується теоретичного рівня занять, то найвищий відсоток позитивних оцінок відмічається за критеріями «проявляє професійну ерудицію» та «наводить науково-обґрунтовані аргументи» (81,4% та 75,6 , відповідно, складають оцінки «5»). Найвищий відсоток оцінок «2» та «1» спостерігається за критерієм «знайомить з останніми досягненнями науки», на що обов'язково потрібно звернути увагу під час підготовки та проведення лекційних занять.

Оцінка ставлення до здобувачів була проведена за 8-ма критеріями, судячи з чого, можна зробити висновок, що під час викладання дисциплін здобувачі високо оцінили «доброчесність викладачів» – 84,6% - «5»; «охайність та зовнішній вигляд» - 82,1% «5»; «доброзичливість, тактовність, толерантність» - 79,5% «5». Необхідно звернути обов'язкову увагу та удосконалити підходи щодо прозорості, зрозумілості і справедливості оцінювання дисциплін, а також підвищити рівень вимогливості та наполегливості викладачів. Саме, за цими двома критеріями здобувачі поставили найбільший відсоток оцінок «2» та «1».

Отже, враховуючи вище зазначені результати оцінки якості освітнього процесу за ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» рекомендовано проведення наступних заходів:

1. На випусковій кафедрі провести засідання з метою обговорення основних результатів моніторингу якості освітніх програм та розробити напрями удосконалення якості освітнього процесу.
2. З метою посилення спрямованості навчальних дисциплін на майбутню

професію заплановано проведення наступних заходів:

– розширення угод про співпрацю з регіональними фінансовими установами, підприємствами та організаціями;

- залучення професійних фахівців до навчального процесу;
- розширення переліку виробничих практик та посилення контролю за якістю їх проходження;

- посилення якості методичних матеріалів щодо практичної спрямованості вмінь студента.

3. Для посилення спонукання здобувачів вищої освіти до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ, вважаємо за необхідне:

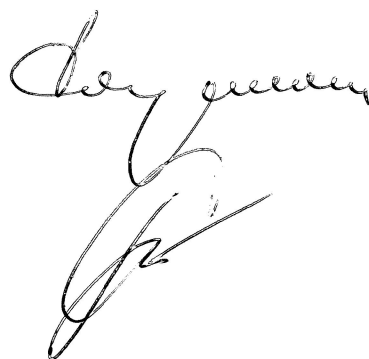
- під час розробки методичних вказівок та завдань для самостійної роботи здобувачів, зосереджувати увагу на літературних джерелах, що викладені в ресурсах наукової бібліотеки ТДАТУ, особливо, на наукових працях та результатах досліджень науково-педагогічних працівників;

- збільшити обсяг практичних завдань, виконання яких пов'язане з обов'язковим застосуванням професійних періодичних видань, статистичної інформації провідних фінансових установ, підприємств та організацій через електронні ресурси наукової бібліотеки ТДАТУ.

4. Для підвищення рівня прозорості, зрозумілості і справедливості оцінювання дисциплін пропонуємо деталізувати методику розрахунку оцінюючих балів у розрізі не тільки окремих тем курсу, а й практичних завдань; постійно оновлювати результати навчання студентів протягом семестру на стендах кафедри, або, забезпечити доступ здобувача до електронного журналу.

5. Розширення форм контролю протягом усього освітнього процесу дозволить підвищити рівень вимогливості та наполегливості викладачів. Вважаємо за необхідне, запровадити на постійній основі тестування здобувачів за допомогою сучасного програмного забезпечення – Quizlet або Kahoot; використовувати сучасні форми самооцінки рівня знань здобувачів; розробляти комплексні практичні завдання (кейси) для вирішення актуальних проблем економіки та фінансів.

Декан факультету економіки та бізнесу
к.е.н., доцент

Карман С.В.

Завідувач відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н., доцент

Скляр Р.В.